

10 sèries sobre dones i feminisme que estan canviant la televisió

CRÍTIC ha demanat als experts Mireia Cererols i Toni de la Torre 10 recomanacions de sèries protagonitzades per dones que, de maneres molt diferents, estan fent passos en aquest sentit i incorporen noves perspectives a l'imaginari col·lectiu que genera la televisió.

Toni de la Torre i Mireia Cererols

En els darrers anys, i especialment en els últims mesos, les sèries protagonitzades per dones cada cop tracten més obertament de qüestions relacionades amb el feminisme i construeixen discursos més explícits sobre temes com ara el maltractament, les agressions sexuals, el consentiment, les desigualtats laborals o el masclisme inherent a la nostra cultura. CRÍTIC ha demanat als experts Mireia Cererols i Toni de la Torre 10 recomanacions de sèries protagonitzades per dones que, de maneres molt diferents, estan fent passos en aquest sentit i incorporen noves perspectives a l'imaginari col·lectiu que genera la televisió.

1. 'The handmaid's tale'

Tot el que passa a 'The handmaid's tale' està passant o ha passat a les dones en el passat. Aquesta afirmació de Margaret Atwood, autora de la novel·la en què es basa la sèrie, dona una dimensió encara més inquietant al malson que es reproduceix en pantalla. I és que **'The handmaid's tale' ens trasllada a un escenari hipotètic on els drets de les dones s'han abolit i han deixat de ser lliures per ser assignades**, en el si d'una societat dirigida per un govern dictatorial, a rols molt específics. La sèrie se centra en les dones joves i fèrtils, que han adquirit una gran vàlua en aquesta societat a causa d'un greu problema d'infertilitat que ningú sap com erradicar. Per resoldre'l, s'envia aquestes dones a parelles de classe alta perquè tinguin relacions sexuals amb el marit i així obtenir una criatura per al matrimoni. I encara que sembli impossible, en el context que proposa 'The handmaid's tale', ser forçada repetidament en "cerimònies" que no són més que violacions és un privilegi comparat amb el destí de moltes altres dones.

La sèrie adopta el punt de vista de la protagonista, de manera que l'espectador és convertit en la víctima, experimentant tot el que passa la protagonista a través de la seva mirada. Aquest recurs es fa servir sobretot durant les violacions, en les quals s'intercalen plans del marit mentre empeny i gruny amb els de la seva dona, mirant cap a una altra banda i agafant-la pels canells. Però allò en què la sèrie és particularment efectiva és a l'hora de mostrar, a través de 'flashbacks', com s'ha arribat a aquella situació, i **delatant la cultura masclista que ens envolta i la vulneració dels drets humans en nom de la seguretat** com els dos elements que van ser els primers passos per arribar al malson.

Aquests canvis no passen d'un dia a l'altre, diu la protagonista, sinó que són graduals. Elisabeth Moss, coneguda per haver estat Peggy a 'Mad men' i que ja havia protagonitzat sèries amb un clar missatge feminista, com 'Top of the lake' (que vam recomanar a la selecció de sèries criminals), fa un dels papers més intensos de la seva carrera en una sèrie sense fissures tècnicament, tot i que el

guió té un parell de detalls en els dos últims episodis que s'haurien d'haver cuidat. **L'estètica de la sèrie té un enorme poder simbòlic** i, en molt poc temps, els singulars vestits vermells amb còfia blanca que porten les protagonistes ja es fan servir [com a forma de protesta](#) en actes reivindicatius feministes, cosa que demostra la capacitat de 'The handmaid's tale' per remoure consciències. La sèrie fins i tot té una consigna: "Nolite te bastardes carborundorum" ('No deixis que els bastards et fotin').

Fitxa:

Títol: 'The handmaid's tale'

Creador: Bruce Miller (basada en la novel·la de Margaret Atwood)

Repartiment: Elisabeth Moss, Yvonne Strahovski, Joseph Fiennes

Canal on es pot veure a casa nostra: HBO

Tràiler:

2. '13 reasons why'

S'ha escrit i parlat molt sobre '13 reasons why', una sèrie que va envoltar-se de polèmica quan va convertir-se en un fenomen entre els adolescents. El debat als mitjans de comunicació s'ha centrat en com la ficció tracta del suïcidi i quin és el missatge que envia als adolescents. Malauradament, aquest és un aspecte que ha tapat el gran tema que en realitat explora la sèrie: **les actituds masclistes que pateixen les dones des de ben joves**, ja en una edat tan sensible com l'adolescència. Perquè '13 reasons why' comença explicant que Hannah Baker s'ha suïcidat, però aquest és el final de la seva història. El que li interessa a la sèrie i a allò a què dedica més metratge és a recompondre els passos que l'han portat a la situació d'acabar prenent una decisió d'aquesta magnitud.

La història de Hannah Baker no és la d'una adolescent que se suïcida, sinó la d'una adolescent a qui pengem l'etiqueta de noia fàcil i de com aquesta etiqueta acaba impregnant i tergiversant totes les seves relacions, tant amb nois com amb noies i, per tant, tot el seu entorn directe, fins al punt que no pot escapar-ne. Des del moment que, fent una broma, els nois de la classe escampen una fotografia delicada d'ella, l'han estigmatitzat per al que li queda d'adolescència. És una fotografia que corre a gran velocitat, d'una manera que posa en relleu la **importància que tenen les xarxes socials i les noves tecnologies en la socialització dels adolescents** i el perill que comporta un mal ús per part d'individus o de col·lectius. Fa alguns dies, al debat "Els feminismes d'ara", a la UPEC (que [podeu veure a CRÍTIC](#)), l'advocada Laia Serra ja advertia que no estem reaccionant de manera adequada i unànime a "tota aquesta corretja de transmissió de violència" que es produeix a les xarxes i afecta especialment les noves generacions.

Per la Hannah Baker, ser etiquetada col·lectivament com la noia fàcil oficial suposa una gran pressió social que, en el microcosmos de l'institut, és molt difícil de digerir. '13 reasons why' fa una gran feina retratant aquest context i portant l'audiència a responsabilitzar-se d'aquest entorn en què tots tenim un paper (els alumnes que diuen, els alumnes que callen, els professors que fan veure que no passa res, els pares que opten per ignorar, la societat que encara mira aquests problemes com a problemes menors) i que pot derivar en situacions com l'agressió sexual. Aquest entorn és un context culturalment masclista que no solament potencia el silenci davant de determinades actituds, sinó que també fa que siguin minimitzades quan la víctima fa un pas endavant. El mateix pas endavant que fa la sèrie, **atreu-se a posar sobre la taula temes que altres sèries sobre adolescents eviten i que formen part de la seva realitat** (tal com es recull en [aquest article](#) en què, en comptes de parlar amb psicòlegs i pares sobre la sèrie, van decidir preguntar als seus

espectadors). La voluntat de visibilitzar aquests problemes i erigir-se en una excusa perquè se'n pugui establir un diàleg i reflexionar, tant en l'àmbit personal com en el domèstic i en el si de la societat, és un mèrit que ningú li pot treure a '13 reasons why'.

Fitxa:

Títol: '13 reasons why'

Creador: Brian Yorkey (basada en la novel·la de Jay Asher)

Repertiment: Dylan Minnette, Katherine Langford

Canal on es pot veure a casa nostra: Netflix

Tràiler:

<https://www.youtube.com/watch?v=JebwYGn5Z3E>

3. 'Feud'

Les desigualtats de gènere en el món laboral són un dels eixos centrals de les reivindicacions feministes. Sovint és aquesta diferència de tracte i de condicions el que porta algunes dones conegudes a fer servir l'altaveu que atorga la popularitat per assenyalar aquestes diferències i en els últims anys han estat diverses les actrius que s'han pronunciat en aquest sentit. Al món de les sèries, el cas més rellevant és el de Robin Wright, coprotagonista de 'House of cards', que el 2016 va parlar de la necessitat d'una igualtat de salari en una conferència. Poc temps després va renegociar el seu contracte, on li van prometre el mateix sou que Kevin Spacey (tot i que recentment ha desvelat que la promesa no s'ha complert).

En l'àmbit de la ficció, **cap sèrie ha explorat aquesta desigualtat de gènere tan eficaçment com 'Feud'**, que, repetint un dels recursos preferits del guionista Ryan Murphy, assenyala problemes en el passat perquè l'espectador s'adoni que encara són vigents en el present. Així, el tracte de les actrius que mostra 'Feud', ambientada al principi dels seixanta, no és gaire diferent del que experimenten ara. Llegiu la següent frase del primer episodi i digueu-nos si no és vigent: "Quan els actors es fan grans, guanyen personalitat; quan les actrius es fan grans, són oblidades".

Les protagonistes de la ficció són dues actrius de Hollywood oblidades, Joan Crawford i Bette Davis, interpretades per dues actrius avui veteranes com Jessica Lange i Susan Sarandon, que tenen [alguna cosa a dir](#) sobre fer-se grans en una indústria que busca constantment cares joves. En la ficció, aquesta nova sensació és Marilyn Monroe, que es converteix en una estrella mentre les dues actrius protagonistes se senten apartades. Així és com es comença a crear el ressentiment que serà la base de l'enfrontament entre els dos personatges. La sèrie es basa en l'enemistat real de les dues actrius durant el rodatge de l'única pel·lícula que van fer juntes, '¿Qué fue de Baby Jane?', un film que es van avenir a coprotagonitzar precisament perquè separadament ja no eren rellevants.

Els cinèfils gaudiran de valent veient com la sèrie adopta l'estètica i el to del film de Robert Aldrich, centrada en dues germanes amb una relació que esdevé malaltissa. La rivalitat entre Crawford i Davis també va augmentant en una espiral de rancúnia a mesura que passen els dies del rodatge. Però **el guió deixa ben clar que els dos personatges són víctimes de la indústria dels somnis** i que tota la ràbia que senten l'una per l'altra és en realitat frustració generada per la decisió dels productors i del públic de treure-les de sota el focus i tancar-les en un armari, portant-les a obsessionar-se amb la vellesa i amb la possibilitat, improbable, de tornar a ser adorades com abans.

Fitxa:

Títol: 'Feud'

Creadors: Ryan Murphy, Jaffe Cohen i Michael Zam

Repartiment: Jessica Lange, Susan Sarandon

Canal on es pot veure a casa nostra: HBO

Tràiler:

<https://www.youtube.com/watch?v=fktRmhqP2gc>

4. 'Big little lies'

'Big little lies' ens situa a Monterey, en un d'aquests suburbis americans suposadament idíl·lics on la majoria de nosaltres no hem posat mai els peus, però que la cultura audiovisual fa que coneguem molt bé. Una dona rossa, estupenda, sempre calçada sobre uns talons i interpretada per Reese Witherspoon, porta les filles a l'escola en un cotxe de luxe. Coincideix amb el personatge de Nicole Kidman; una dona pèl-roja, amb el marit perfecte, la casa perfecta i els fills bessons i, és clar, també perfectes. Evidentment, totes dues són molt boniques. El color dels cabells pot variar, però això sí que no. I, ves per on, arriba l'aneguet lleig, el personatge que trenca la imatge de postal. **Una dona (oh, sorpresa!) morena, que ve a viure en un lloc de rics sense ser-ho, una mare soltera que es trasllada en una casa humil amb el seu fill.** Sense feina, sense marit... Ha d'aixecar recels, segur que amaga alguna cosa. El seu secret és el que destaparà tots els misteris que insinua el paisatge que les envolta, d'una bellesa nostàlgica feta de penya-segats i d'un mar indòmit. Les onades espetegen contra les roques, advertint que, malgrat la imatge de vida privilegiada i tranquil·la, les històries d'aquestes dones són turbulentes.

Un assassinat aixeca la catifa de disseny on aquesta societat tan educada, elegant i civilitzada amaga les misèries. La més impactant i la més treballada és la història del maltractament que pateix el personatge interpretat per Nicole Kidman, en una actuació corprenedora que traspua una autenticitat i vulnerabilitat excepcionals. Les escenes de la família junta, de com la tracta el marit davant dels fills, es contraposen amb les escenes d'ells dos en la intimitat, les relacions sexuals, la violència explícita. Tot plegat contradiu la imatge de dona forta i capaç, que va deixar una feina important d'advocada per dedicar-se a la família. Malgrat que el personatge és intel·ligent, es nega a admetre què està passant, tal com es pot veure a les escenes amb la psicòloga, que són un exemple magnífic de com tractar d'un tema tan sensible en una sèrie dirigida a un públic molt ampli. El motor de la trama és la resolució de l'assassinat, però aquest misteri, que es resol d'una manera una mica previsible, acaba sent insignificant comparat amb el que **la sèrie ens ensenya sobre la vida d'aquestes dones i la transformació que experimenten.**

En el fons, **'Big little lies' ens vol parlar sobre l'amistat femenina.** Per fer-ho, retrata els homes de manera simplista en un escenari on la línia que separa homes i dones és quasi maniquea. Els personatges masculins, sempre secundaris per molt pes que puguin arribar a tenir en la trama, naveguen tots ells entre la mediocritat i la maldat. Per contra, els personatges femenins, que inicialment també són víctimes de les aparences i dels estereotips i, seguint els tòpics, competeixen entre elles a l'estil de la més frívola 'Desperate housewives', culminen un procés de redempció que els permet superar tots els obstacles a través de la unió i la solidaritat entre elles. El resultat final és una sèrie que et sacseja (gràcies, en part, al muntatge abrupte de Jean-Marc Vallée i un ús de la música impecable), i que té un efecte catàrtic que pretén fer reflexionar el públic femení.

Fitxa:

Títol: 'Big little lies'

Creador: David E. Kelley (basada en la novel·la de Liane Moriarty)

Crític SCCL - www.elcritic.cat

Repertiment: Reese Witherspoon, Nicole Kidman, Shailene Woodley

Canal on es pot veure a casa nostra: HBO

Tràiler:

5. 'Jessica Jones'

El maltractament també és un dels temes centrals de 'Jessica Jones'. Perquè les sèries de superherois són perfectament capaces d'abordar qüestions com aquesta, encara que ho facin de manera menys directa que un drama. 'Jessica Jones' és un personatge creat originalment pel guionista Brian Michael Bendis i pel dibuixant Michael Gaydos, i és l'única superheroïna de les sèries que estan fent Marvel i Netflix, un tàndem que està revolucionant el que podem esperar del gènere a la televisió.

El personatge es caracteritza pel fet de tenir una força superior a la normal i, televisivament, està emparentada amb altres protagonistes femenines que claven cops de puny amb tanta facilitat com els protagonistes masculins. Sydney Bristow a 'Alias' o Nikita a la sèrie homònima serien dos referents molt clars. Però és el punt feble que té Jessica Jones el que permet a la sèrie establir lectures més interessants. I es que, si bé ella pot enfrontar-se pràcticament a qui vulgui i sortir-ne il·lesa, no pot fer gairebé res contra el personatge d'en Kilgrave, que té la capacitat d'anul·lar la seva ment i la seva voluntat. Aquest superpoder que té en Kilgrave el converteix en una figura temible de qui ha de fugir i amagar-se. Ell és, en els primers compassos de la sèrie, **la representació de l'home que té la capacitat d'exercir un poder excessiu sobre la dona**. Que la controla, que la domina. Que pot fer-li mal i al mateix temps aconseguir que ella no el deixi. Kilgrave és, en altres paraules, un maltractador del qual Jessica Jones va ser víctima durant molt de temps.

Ara que ha aconseguit allunyar-se'n, vol evitar tant com sigui possible quedar a l'abast de la seva influència, ja que se sent vulnerable i incapaç d'enfrontar-s'hi. Per tant, tot el que veiem sobre Jessica Jones (un personatge amb una actitud autodestructiva, que evita connectar amb els altres, etc.) és resultat d'aquesta experiència amb en Kilgrave. L'arc del personatge a la primera temporada consisteix a **adquirir la capacitat per encarar-se amb el seu maltractador. Quan finalment ho fa, la sèrie ho utilitza per explorar altres qüestions com el consentiment a l'hora de tenir relacions sexuals**. Efectivament, en Kilgrave va anul·lar la voluntat de la Jessica i, per tant, en les seves relacions sexuals la va violar en diverses ocasions. De fet, tal com ella li recorda, la seva relació va ser una violació física i psicològica sostinguda en el temps.

La sèrie ofereix també el punt de vista d'ell, que no ho va viure com una violació, sinó que, tal com ho recorda, van fer el que ella demanava. En Kilgrave argumenta que la seva incapacitat de distingir entre allò que passa provocat pel seu poder i allò que passa de manera espontània l'exonera de tot el que va fer a la Jessica. El tram final de la primera temporada enfronta de manera brillant els dos personatges i explora el seu conflicte convertint 'Jessica Jones' en una de les millors sèries que tracten d'aquest tema. A més, ho fa sense la necessitat d'esdevenir gràfica en cap moment (a diferència de moltes altres, no mostra la violació), ja que està interessada en les conseqüències, no en l'horror de l'acte. Quan acaba la temporada, una sèrie de superherois ha donat una lliçó en temes de gènere a moltes sèries més pretensioses.

Fitxa:

Títol: 'Jessica Jones'

Creadora: Melissa Rosenberg (basada en el personatge de Marvel)

Repertiment: Krysten Ritter, David Tennant

Canal on es pot veure a casa nostra: Netflix

Tràiler:

6. 'Girls'

Si parlem de consentiment sexual i de com s'ha tractat d'aquest tema a la televisió, 'Girls' és una referència obligada. Un dels episodis de la darrera temporada va abordar aquesta qüestió de manera brillant, com no podria haver fet cap altra sèrie, ja que la mirada de la guionista i actriu **Lena Dunham té la capacitat per erigir-se en la veu d'una generació que, especialment a través de les xarxes, denuncia enèrgicament comportaments masclistes**, des dels més petits (allò que ara anomenem 'micromasclismes') fins als més greus. És la generació que ha fet seus neologismes com el '[mansplaining](#)' o que fa servir el test de Bechdel per analitzar les ficcions que consumeix. La joventut de Lena Dunham i la seva manera de veure el món pel que fa a les qüestions de gènere es traslladen sovint a 'Girls', que és una de les poques ficcions dirigides a 'millennials' creada per una 'millennial'. La guionista no sempre se'n surt amb el propòsit de ser un referent per a la seva generació; però, quan ho fa, aconsegueix episodis memorables.

A l'episodi que tracta del tema del consentiment, la protagonista, Hannah, és convidada a casa d'un escriptor al qual admira profundament i inicia un diàleg sobre l'abús de poder i el magnetisme de la fama que ell ha utilitzat per aprofitar-se d'algunes de les seves lectores. El personatge arrenca la crítica amb la raó de part seva, exposant el comportament deliberadament maliciós de l'escriptor; però, lentament, ell va capgirant la dinàmica cap al seu terreny i, malgrat que en cap moment del diàleg aconsegueix tenir raó, fa caure Hannah a la mateixa trampa que ella està denunciant. Aquest gir porta a una escena final d'episodi demolidora, que sobretot és coherent amb **una sèrie que sempre ha definit els seus personatges a partir dels seus defectes**, en comptes de fer-ho a través de les seves virtuts.

Aquest és l'altre punt fort de 'Girls' des de la perspectiva de la representació, ja que tradicionalment les dones protagonistes de sèries sempre han destacat per alguna característica positiva. Al llarg de la història hem tingut la dona divertida, la dona treballadora, la dona seductora, la dona d'acció, la dona professional, la dona alliberada, etc. Algunes sèries modernes fins i tot combinen més d'una virtut alhora, creant personatges que són aspiracionals per a l'audiència. Trencant amb aquesta tradició, **les dones de 'Girls' són imperfectes, s'equivoquen sovint, viuen instal·lades al seu melic i poden acabar sent irritants...** però també són més reals que la resta.

Fitxa:

Títol: 'Girls'

Creadora: Lena Dunham

Repertiment: Lena Dunham, Allison Williams, Jemima Kirke, Zosia Mamet

Canal on es pot veure a casa nostra: HBO

Tràiler:

7. 'The good wife' / 'The good fight'

Entre les **sèries protagonitzades per dones que representen un model aspiracional**, 'The good wife' és una de les més recents i també de les més interessants. Arrenca amb una imatge que hem vist diversos cops a la televisió, la de la dona d'un polític que aguanta estoicament al costat del marit en una roda de premsa sobre un escàndol sexual protagonitzat pel marit en qüestió. El que

fa 'The good wife', només començar, és seguir la parella un cop acaba la roda de premsa i mostrar-nos allò que les càmeres mai no ens ensenyen. Aquí és quan Alicia Florrick clava una bufetada al seu espòs que serveix com a detonant per iniciar un arc de transformació teixit de mica en mica al llarg de tota la sèrie, amb una estructura semblant a altres ficcions basades en un canvi profund que experimenta el protagonista.

En aquest cas, el personatge deixarà de ser la bona muller a la qual fa referència el títol (i que ho aguanta tot pel seu marit) per **esdevenir una dona alliberada i independent**. Almenys, aquesta és la promesa que ens fa la sèrie en els seus primers compassos. Per assolir aquest objectiu, el personatge recupera una carrera d'advocada que va abandonar per ser mestressa de casa portant a la sèrie a l'estructura clàssica del drama legal, amb un cas per episodi, que serveix per aguantar el dia a dia de la ficció mentre que la transformació de la protagonista es produeix gradualment. La grandesa de 'The good wife' com a sèrie resideix en el fet que els casos acaben sent més interessants del que podria semblar: connecten amb temes d'actualitat, qüestionen l'audiència sobre temes que la interessin, com la incorporació de les noves tecnologies a la nostra vida quotidiana, i sovint tenen solucions poc convencionals. Així, **els casos tenen tanta importància com l'evolució de la protagonista**, un equilibri gens habitual en aquest tipus de ficció, on el cas de cada episodi acostuma a ser un element que es cuida poc.

'The good wife' no intenta amagar que el seu prototipus de dona ideal és la que té una carrera professional ambiciosa (ja hem mencionat que hi ha una equivalència entre l'Alicia dependent, que és mestressa de casa, i la independent, que és advocada d'èxit), menystenint altres opcions igualment vàlides i alliberades. Encara que la trama de la seva carrera és permanent a la sèrie, les seves relacions personals tenen molt de pes i la ficció recorre al clàssic triangle amorós, tot i que evita caure a la trampa habitual de canviar l'home dolent per un de bo. En aquest sentit, 'The good wife' és molt més estimulante que d'altres, especialment quan s'arriba al tram final de la sèrie i l'espectador descobreix que la transformació que està portant a terme la protagonista no és tan senzilla com sembla i que no es pot concloure en termes absoluts perquè les persones no som tan simples com això.

'The good wife' té un 'spin-off', anomenat **'The good fight', que també és interessant des d'una perspectiva de gènere perquè està protagonitzat per tres dones**. I, a diferència d'Alicia Florrick, que és un model de dona benvingut a les conservadores cadenes nord-americanes, es tracta de tres dones que no encaixen en aquests estàndards: una passa dels 60 anys, l'altra és negra i la darrera és lesbiana. Lamentablement, cap de les tres és material òptim per protagonitzar una sèrie en una cadena generalista com la CBS. Potser per això als Estats Units es pot veure exclusivament al servei de vídeo per demanda de la cadena.

Fitxa:

Títol: 'The good wife'

Creadors: Michelle King i Robert King

Repertiment: Julianna Margulies, Chris Noth, Archie Panjabi

Canal on es pot veure a casa nostra: Movistar Series i Netflix

Tràiler:

Fitxa:

Títol: 'The good fight'

Creadors: Michelle King i Robert King

Repertiment: Christine Baranski, Rose Leslie, Cush Jumbo

Canal on es pot veure a casa nostra: Movistar Series

Tràiler:

8. 'Orange is the new black' / 'GLOW'

Si volem veure dones poc convencionals a la televisió, aleshores hem de buscar la feina de la guionista Jenji Kohan. Va ser la creadora de 'Weeds', que en el seu moment va adoptar la idea de les sèries protagonitzades per antiherois (aleshores 'The Sopranos' i 'The shield') però col·locant una dona com a protagonista. El personatge de la Nancy Botwin és encara excepcional, ja que la sèrie amb antiheroi continua sent un territori pràcticament exclusiu de personatges masculins. Però on realment va tocar el punt feble de la manera com la televisió tracta els personatges femenins va ser a 'Orange is the new black'. **Va crear aquesta sèrie amb la voluntat d'introduir diversitat en les dones protagonistes de la ficció televisiva.** Volia ampliar la paleta de colors del que veiem habitualment, introduir personatges d'orígens, sexualitat i experiències vitals que no acostumem a trobar a la televisió. I es va adonar que no ho podia fer sense un cavall de Troia: és a dir, sense un personatge amb el qual l'espectador se sentís còmode i que servís de vehicle per entrar en les vides d'altres personatges amb els quals l'audiència no se sent còmoda a l'hora d'identificar-s'hi perquè no pertanyen, sobre el paper, al seu món.

Així és com es va fixar en la novel·la autobiogràfica de Piper Kerman i la va adaptar convertint l'autor en Piper Chapman, una noia caucàsica, rossa i de classe mitjana-alta que acaba entrant en una presó de dones. Inicialment, l'espectador percep la protagonista com la seva referència en un entorn hostil, però a poc a poc va coneixent la resta de les recluses i entrant en les seves vides. Així, **'Orange is the new black' introdueix dones amb colors, sexualitats i experiències vitals diferents de l'imaginari que genera la ficció televisiva.** És a dir, que l'enriqueix, forçant l'espectador a canviar la seva percepció de realitats socioeconòmiques diferents de la seva.

Recentment, Jenji Kohan també ha participat, com a productora executiva, a 'GLOW', una nova sèrie que parteix d'un mecanisme similar. Aquí l'equivalent de la Piper és Ruth, que introdueix l'espectador en un repartiment de dones molt divers. El personatge de Ruth és una actriu que està farta de no trobar papers interessants i, fugint dels rols simplistes que la indústria de Hollywood ofereix a les dones, acaba formant part d'un espectacle de lluita lliure televisiu, un 'pressing catch' amb dones. La ironia és que el personatge ha de fer un descens cap al submón de l'entreteniment per **poder interpretar la dona forta i poderosa que no troba al món respectable del cinema.** Així és com coneix altres dones que són diferents d'ella però que tenen una cosa en comú: ser dones que no compten. Per molt absurda que sigui la lluita lliure com a espectacle, serveix de vehicle a les dones d'aquesta sèrie per sentir-se fortes i apoderades, ja que dalt de l'escenari reben els aplaudiments del públic i esdevenen ídols per als espectadors. Encara que els 'alter ego' que interpreten es basin en estereotips sexistes i racistes, irònicament, és quan són dalt del quadrilàter que poden alliberar-se dels límits imposats per una societat que fins ara les ha menystingut.

Fitxa:

Títol: 'Orange is the new black'

Creadora: Jenji Kohan (basant-se en la novel·la de Piper Kerman)

Repartiment: Taylor Schilling, Laura Prepon

Canal on es pot veure a casa nostra: Netflix

Tràiler:

Fitxa:

Títol: 'GLOW'

Creadores: Liz Flahive, Carly Mensch

Repartiment: Alison Brie, Betty Gilpin, Marc Maron

Canal on es pot veure a casa nostra: Netflix

Tràiler:

<https://www.youtube.com/watch?v=AZqDO6cTYVY>

9. 'Borgen'

Encara que ja fa temps que les dones protagonitzen sèries de tot tipus, hi ha alguns gèneres tradicionalment associats al món masculí, on encara és excepcional veure-hi un personatge femení com a protagonista. No és una qüestió de capacitat física, ja que fa temps que gèneres com, per exemple, la sèrie policíaca tenen dones al capdavant (des dels anys setanta i fins avui, amb magnífics exemples com la recent 'Happy Valley') o, per exemple, la sèrie d'acció, que hem mencionat abans.

Els rols on costa de veure dones són els que tenen a veure amb una posició de poder. Fins i tot quan això passa, sovint es produeix per una sèrie de rocambolesques circumstàncies, com, per exemple, a 'Battlestar Galactica', on el personatge de Laura Roslin esdevé presidenta després que morin tots els altres candidats de la línia successòria en un atac dels cylon.

En les sèries polítiques, aquest paradigma no canvia. Geena Davis va protagonitzar fa uns quants anys 'Commander in chief', que va ser una de les primeres sèries on vam veure una dona al capdavant de la Casa Blanca. Però, de nou, no va assolir la posició guanyant unes eleccions, sinó després que el president morís d'un aneurisma. D'una manera similar, la protagonista de la sèrie danesa 'Borgen' és una candidata improbable per guanyar les eleccions de Dinamarca i només ho aconsegueix quan un escàndol mina la imatge dels dos principals candidats a aquesta posició. La protagonista de la sèrie, Birgitte Nyborg, reuneix dues característiques que són recurrents en les dones polítiques de la televisió. En primer lloc, la relació amb la seva família té més importància que la seva carrera política (un tret que comparteix amb la protagonista de 'Commander in chief'). **El principal tema de 'Borgen' és la conciliació laboral i els esforços del personatge per ser primera ministra i alhora aconseguir conservar la família**, que es ressent ràpidament de la seva nova posició. En segon lloc, és un personatge que es defineix per un idealisme que topa amb la realitat del dia a dia del joc polític (un tret compartit amb la presidenta Allison Taylor, de la sèrie '24', que també fou de les primeres de la televisió).

'Borgen' és, per tant, una sèrie sobre renúncies, sobre els equilibris que ha de fer un personatge per no renunciar ni a la família ni als seus principis. **Aquestes concessions, que no tenen tanta importància o no existeixen en una sèrie protagonitzada per un polític masculí**, són una constant en la ficció danesa. De fet, és un tema tractat per partida doble a través del personatge de la periodista Katrine Fonsmark, que pateix pràcticament en paral·lel amb el mateix problema, tant en el terreny professional com en el personal. Aquest punt de vista serveix a 'Borgen' per situar-se en un punt mitjà entre el cinisme descarnat de 'House of cards' i l'idealisme de 'The West Wing', i en part ha estat així com ha aconseguit trobar un lloc propi en el panorama de les sèries polítiques. La protagonista de 'Borgen' podria haver estat fàcilment una figura aspiracional a l'estil de 'The good wife', però el desencant amb la política que finalment acaba travessant el personatge fa que la sèrie esdevingui un retrat interessant i complex de la relació d'una dona amb el poder. Un cop finalitzada, és recomanable intentar aixecar l'ànim amb una comèdia. Si opteu per 'Veep', hi trobareu la dona que menys temps ha aconseguit aguantar com a presidenta dels Estats Units.

Fitxa:

Títol: 'Borgen'

Creador: Adam Price

Repertiment: Sidse Babett Knudsen, Birgitte Hjort Sorensen

Canal on es pot veure a casa nostra: Movistar Series i 8TV (a la tardor)

Tràiler:

10. 'The fall'

La sèrie que es declara més obertament feminista, i que es posiciona com a tal de manera més evident ha estat creada, irònicament, per un home, el guionista Allan Cubitt. De fet, si feu un repàs dels noms que hi ha darrere de les sèries d'aquesta llista, descobrireu que les ficcions sobre dones creades per dones estan en minoria. Malgrat tot, el percentatge és més alt que la realitat de la indústria, on les xifres són encara més demolidores.

Precisament, el personatge de 'The fall' és **una dona que fa una feina on està envoltada d'homes i, per tant, és una minoria en el context laboral: és detectiu de policia**. A més, té un càrrec dins del cos, una posició que la converteix en una figura encara més excepcional. No és la primera vegada que una sèrie és protagonitzada per una dona en aquest rol. Només cal recordar un clàssic com 'Prime suspect', creada per Lynda La Plante, una de les guionistes britàniques més interessants i que van aportar més per a la incorporació del punt de vista femení a la televisió anglesa dels anys vuitanta i noranta (vegeu sèries com 'Widows' i les seves respectives seqüeles). A 'Prime suspect' es feia un tema del fet que la protagonista, interpretada per Helen Mirren, fos una dona, i la lluita diària que havia de portar a terme per ser respectada entre la resta dels policies i sobreviure a un ambient sexista que esperava constantment que fallés.

En canvi, 'The fall' pren la direcció oposada i trenca el que es podria esperar d'una sèrie policíaca amb dona protagonista on es volen abordar temes feministes. Aquí la detectiva, interpretada per la sempre esplèndida Gillian Anderson, no té cap problema en ser acceptada pels seus companys de feina. Al contrari, **com a figura d'autoritat és respectada i obeïda en tot moment per la resta dels agents**. Quan entra en una sala, tothom està disposat a escoltar-la; quan dóna una ordre, aquesta s'executa. És un personatge molt més fort i amb característiques de lideratge innates. Per fer-ho sense ser poc creïble, la sèrie crea una premissa que explica aquest respecte: la detectiva Stella Gibson és una experta que ve expressament de Londres per ajudar a resoldre un cas a la policia de Belfast i, per tant, és lògic que es trobi amb tot el departament de policia a la seva disposició.

Eliminant aquest tipus de trama, 'The fall' pot centrar-se a formular un discurs feminista des de la fortalesa. És un personatge que sorprèn l'espectador i els que l'envolten per la seva actitud decidida i resolutiva pel que fa a la seva vida sexual. Al primer episodi, tot just conèixer un altre agent, li deixa clar que voldria que li fes una visita a l'hotel. Aquesta manera de fer li porta problemes que identifica com a masclisme. "L'home folla la dona. El subjecte és l'home; el verb és follar; l'objecte és la dona. Cap problema. La dona folla l'home. La dona és el subjecte; l'home, l'objecte. Això ja no et sembla bé, oi?", diu en una ocasió parlant dels embolics d'una nit. **El personatge verbalitza molt sovint les seves opinions sobre els homes**, que estan associades amb el cas que investiga, un violador i assassí en sèrie que només ataca dones que voregen els 30 anys i que són autònomes i independents. És amb ell amb qui estableix una caça permanent que es converteix en un diàleg per a l'espectador, ja que 'The fall' mostra tots dos personatges en paral·lel, establint semblances entre ells, en la que és la seva característica més interessant com a ficció criminal.

Que una sèrie que defensi aquest tipus de discurs faci servir constantment un recurs com la violació

de la dona, que tantes vegades s'ha fet servir a les sèries de forma pueril, és una altra declaració d'intencions. Les espectadores estan fartes de veure dones que són víctimes o víctimes potencials en ficcions on l'heroi i protagonista és l'home. En canvi a "The fall" el motiu de tractar d'aquestes trames respon a l'**interès per associar la figura del violador amb les actituds sexistes i violentes que tenen pràcticament tots els personatges masculins de la sèrie**. En aquest sentit, la sèrie és obertament maniquea, i fins i tot arriba a expressar una fòbia contra l'home que s'expressa en frases com "la forma bàsica de l'ésser humà és femenina. La masculinitat és... un defecte de naixement". "The fall" és la més radical de totes les sèries d'aquesta llista i és la que va més a l'extrem en la seva proposta. De fet, en una de les escenes del primer episodi, es reivindica la forma de vida dels mosuo, una tribu matriarcal. "El cap de la família és la mare o l'àvia. Ella controla les finances de la família. El matrimoni no existeix. Practiquen el que anomenen 'matrimoni de pas'. Una dona pot convidar un home a la seva cabana per passar una nit dolça, però ell ha d'haver marxat abans que surti el sol. L'idioma mosuo no té paraules com 'guerra', 'assassinat' o 'violació' i no hi ha presons. Pensa-hi", diu el personatge, que es convertirà en futura víctima de l'assassí de la sèrie.

Fitxa:

Títol: 'The fall'

Creador: Allan Cubitt

Repertiment: Gillian Anderson, Jamie Dornan

Canal on es pot veure a casa nostra: Netflix

Tràiler: